

”Sisäinen tarkastus – johdon luotettu kumppani” – paneelikeskustelu IIA:n joulutilaisuudessa 18.12.2019

Trusted Advisor – Trusted Partner, Riippumattomuus – riippuvaisuus, luotettava – luotettu ja kumppani – asiantuntija/neuvonantaja -muun muassa näitä sanapareja mietittiin ja pohdittiin koko pikkujoulukokoonpanolla paneelikeskustelun innoittamana.

Keskustelijoina paneelissa olivat Leena Linnainmaa – pääsihteeri, Directors’ Institute Finland, Suvi Viljaranta – Assistant Manager, KPMG, Joonas Värtinen – Head of Internal Audit, Aktia ja Jim Johansson – Resource Manager, Group Internal Audit, Nordea. Kaarina Sinersalo, toiminnanjohtaja, IIA Finland toimi keskustelun puheenjohtajana. Yleisön osallistuminen oli vilkasta ja hyviä kommentteja saatiin runsaasti.

Asioita, joita panelistit ottivat esiin pyydettyä heitä kertomaan, mitä tulee mieleen sanaparista sisäinen tarkastus ja johdon luotettu kumppani, olivat esimerkiksi tarkastajan ja johdon yhteinen kieli ja tapa kommunikoida sekä tarkastajan kyky ymmärtää liiketoimintaa ja päätöksentekoa. Käytännössä luotetulla kumppanilla on oltava hyvät ihmissuhde- ja keskustelutaidot, hyvä ihmistuntemus ja riittävää herkkyyttä aistia ihmisten ja yhteisön tunnelmaa ja ilmapiiriä.

Sisäinen tarkastaja on moniosaaja ja oman alansa asiantuntija, jonka on myös tiedostettava omat rajansa toimiessaan johdon ja muiden henkilöstöryhmien kumppanina ja neuvonantajana. Kumppanuudessa tarkastajan onkin pidettävä kiinni omasta asemastaan organisaation hallituksen alaisena tehtäväänään raportoida myös johdon ja muiden työntekijöiden toiminnasta. Kumppanuus tulee esiin myös siinä, kuinka sisäinen tarkastaja tuo tai hänen odotetaan tuovan uusia asioita esiin neuvottelupöytään, ja kuinka sisäisen tarkastajan odotetaan tekevän uusia aloitteita, joilla hän luo lisäarvoa työyhteisölleen.

Tärkeää sisäiselle tarkastukselle ja kumppanuuden löytymiselle päivittäisessä työssä on luotettavuuden lunastaminen kerta toisensa jälkeen pitämällä annetut lupaukset sekä toimimalla luottamuksen arvoisesti. Sisäisellä tarkastajalla on hallussaan paljon tietoa, sekä koko organisaatiosta että yksittäisistä henkilöistä, jolloin on tärkeää noudattaa ammattiin kuuluvaa diskreettisuutta ja salassapitovelvoitetta.

Sisäisellä tarkastajalla on tarkat ammattistandardit ja ammattietiikka, joiden mukaisesti hänen tulee toimia tehtävissään. Nämä ohjeet antavat peruslähtökohdat luotettavuudelle, mutta viime kädessä luottamus syntyy päivittäisessä käytännön toiminnassa. Käytännössä luottamusta ei rakenneta ohjeiden tai sääntöjen kautta, vaan luottamus syntyy toistuvasti pidetyistä sopimuksista ja onnistuneesta yhteistyöstä – samanlaiset arvot ja yhteiset tavoitteet luovat toimivan yhteistyön perustan. Luottamusta rakennetaan keskustelemalla avoimesti ja toimimalla lupausten mukaisesti.

Sisäisen tarkastajan on tunnettava organisaation substanssia siinä määrin, että hän osaa tunnistaa organisaatiossa riskiarviointia ja varmennusta vaativat osa-alueet ja erikoistilanteet. Luotettuna kumppanina sisäinen tarkastaja antaa tilaa johdon ajatuksille vuosittaista tarkastussuunnitelmaa laadittaessa, mutta ei koskaan anna johdon sanella yksipuolisesti valittavia tarkastuskohteita.

Organisaatiosta riippumattoman sisäisen tarkastajan tulee pitää kiinni omien havaintojensa ja riskiarvioidensa perusteella luomastaan näkemyksestä siitä, mitä kohteita tarkastetaan.

Tarkastajan tulee olla realistinen sen osalta, minkä verran tarkastuksia voidaan suorittaa vuoden aikana sekä millä aikataululla ja panostuksilla korjaustoimenpiteitä tulisi toteuttaa. Tällä realismilla ja ymmärryksellä (ammattitaidolla) sisäinen tarkastaja voi ansaita luotetun kumppanin manttelin. Tarkastajien on myös huomioitava johdon ajankäyttönäkökohdat, jolloin tarkastusraporttien tulee olla riittävän kattavia, mutta samalla tiivistettyjä oleellisiin asioihin.

Kumppanuus -sanana voi myös viitata johdon ja tarkastajan liian läheisiin suhteisiin, jolloin tarkastajan riippumattomuus ja objektiivisuus voivat häiriintyä. Mielenkiintoinen keskustelu käytiinkin myös riippumattomuudesta ja kumppanuudesta, jotka käsitteellisesti jopa joiltain osin kumoavat toisensa. Voiko olla kumppani, jos on täysin riippumaton tästä ”kumppanista”?

Johtamiskulttuurin avoimuus ja eettisyys tukee sisäisen tarkastuksen ja sidosryhmien luottamuksellista suhdetta ja luo luottamukselle vahvan perustan. Silloin, kun johto ymmärtää aidosti sisäisen tarkastuksen merkityksen organisaation tavoitteiden saavuttamisen varmistajana, jonka päämääränä on aina koko organisaation etu, kumppanuus on täysin toteutettavissa.

Kirsi Sukuvaara

Viestintätoimikunta

KTM, yrittäjä Yrityspeili Oy:ssä